

Vurdering av ettergodtgjøring til avgått ordfører

Innledning

Onsdag 19. februar mottok revisjonen en henvendelse¹ fra tidligere ordfører i Søgne kommune, Astrid Hilde. Hun hadde spørsmål angående ettergodtgjøring hun hadde søkt om, og fått utbetalt, i henhold til daværende reglement i Søgne kommune. Revisjonen synes det er positivt at Astrid Hilde tar kontakt med revisjonen på eget initiativ i denne saken.

I følge henvendelsen fra Astrid Hilde søkte hun kommunen om etterlønn den 30.12.19 og fikk dette utbetalt i januar-lønn.

Det fremkommer i «Reglement for godtgjøring til folkevalgte»² i Søgne kommune at:

«Ettergodtgjøring/etterlønn for ordfører eller folkevalgt på mer enn halv tid

- a) Ordfører gis ettergodtgjøring i 1 ½ måned dersom vedkommende har en jobb å komme tilbake til etter endt tjeneste
- b) Dersom ordfører ikke har en jobb å gå tilbake til, gis ettergodtgjøring i 3 måneder»

Revisjonen sendte den 24.02.20 henvendelse³ til tidligere rådmann i Søgne kommune og ba om å få oversendt:

- Søknad om etterlønn fra tidligere ordfører
- Vedtak om innvilgelse evt. annen vurdering av rett til etterlønn
- Beløp som er/blir utbetalt
- Opplyst om det er flere enn tidligere ordfører som har fått utbetalt etterlønn i 2020

Tirsdag 25. februar fikk revisjonen tilbakemelding fra kommunen hvor det var vedlagt e-postkorrespondanse mellom kommunen og Hilde, samt reglement for godtgjøring av folkevalgte. Det ble opplyst om at det ikke var andre i Søgne kommune som hadde fått utbetalt etterlønn i 2020.

Revisjonen har dermed fått bekreftet at daværende ordfører i Søgne kommune Astrid Hilde sendte inn søknad om ettergodtgjøring i henhold til reglement i Søgne kommune den 30. desember 2019. Ordføreren opplyste i søknaden om at hun kom til å starte i ny jobb 2. januar 2020. Søknaden ble innvilget og Hilde fikk utbetalt ettergodtgjøring i 1 ½ måned ettersom hun hadde en jobb å komme tilbake til etter endt tjeneste som ordfører, jf. reglementet i Søgne kommune. Hilde fikk utbetalt kr 108.150,- (brutto) den 12.01.20

¹ 2 e-poster 19.02.20

² Vedtatt 24.09.15, revidert 23.11.17

³ E-post av 24.02.20

Revisjonen har etterspurt⁴ administrasjonens vurdering av kommuneloven § 8-6 annet ledd vedrørende avkortning. Kommunen opplyser⁵ at kommuneloven § 8-6 ikke var kjent på tidspunkt for behandling av søknaden, og at bestemmelsen om avkortning krone for krone dermed ikke ble tatt med i vurderingen av ettergodtgjøringen.

Revisjonen har på bakgrunn av dette foretatt en vurdering av om tidligere ordfører i Søgne kommune hadde rett på ettergodtgjøring i henhold til daværende reglement i Søgne kommune og om denne skulle vært avkortet. Videre har revisjonen sett på hvorvidt kommunen burde rette et eventuelt tilbakebetalings krav mot henne for den delen som skulle vært avkortet krone for krone mot annen inntekt.

Rett på ettergodtgjøring

Bestemmelsen som gjelder ettergodtgjøring i ny kommunelov er ny, men er delvis en lovfesting av utbredt praksis i kommunene.⁶ Det følger av kommuneloven (kl.) § 8-6 første og annet ledd at:

«Folkevalgte som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse, kan søke om ettergodtgjøring når de fratrer vervet. Kommunestyret eller fylkestinget skal selv gi forskrift om lengden slik ettergodtgjøring kan ha, men ikke utover alminnelig oppsigelsestid for fast ansatte i kommunen eller fylkeskommunen.

Retten til ettergodtgjøring skal avkortes krone for krone mot annen inntekt. Det samme gjelder for ordinær inntekt som folkevalgte frivillig avstår fra.»

Det gis dermed ettergodtgjøring etter ny kommunelov, men bestemmelsens annet ledd fastsetter at annen inntekt skal komme til fratrukk i ettergodtgjøring.

Den ny kommuneloven kapittel 1 til 13 trådte i kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret ved oppstart av valgperioden 2019-2023 jf. kl. § 31-1 første ledd, jf. meddelelse om ikrafttr. av lov 2018:83, kommuneloven. Bystyrets konstituerende møte i Kristiansand ble avholdt 9. oktober 2019 og bestemmelsen om ettergodtgjøring i § 8-6 var dermed trådt i kraft da Hilde søkte om ettergodtgjøring i desember etter reglement fra Søgne kommune.

Lex superior er et rettslig prinsipp som innebærer at rettsregler av høyere rang går foran regler av lavere rang dersom det er motstrid mellom reglene. Videre er det et rettslig prinsipp⁷ som innebærer at nyere rettsregler i utgangspunktet går foran eldre rettsregler. Disse prinsippene gjelder ved motstrid. I denne saken foreligger det imidlertid ikke motstrid mellom ny kommunelov og reglementet i Søgne kommune. Reglementet i Søgne kommune regulerer ettergodtgjøring i tråd med kommuneloven § 8-6 første ledd. Kommuneloven § 8-6 annet ledd er imidlertid ikke inntatt i reglementet i Søgne kommune. Dersom det uttrykkelig hadde kommet fram i reglementet at ettergodtgjøringen ikke skulle avkortes ville det vært motstrid mellom reglene. De over nevnte rettslige prinsippene ville imidlertid ført til at den nye kommuneloven som er av høyere rang, og også av nyere tid, ville gått foran reglementet ved en

⁴ E-post av 25.02.20

⁵ E-post av 28.02.20

⁶ NOU 2016:4, ny kommunelov, s. 399

⁷ Lex posterior

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

slik motstrid. Det at reglementet ikke nevner avkortning fører imidlertid til at den nye kommuneloven utfyller reglementet fra Søgne kommune.

Revisjonen konkluderer etter dette med at Astrid Hilde hadde rett på etterlønn etter «Reglement for godtgjøring til folkevalgte i Søgne kommune» pkt. 9 a⁸, men at kommuneloven § 8-6 (2) tilsier at retten til etterlønn skal avkortes krone for krone mot annen inntekt. Revisjonen kan ikke se at kommunen har overholdt kommunelovens § 8-6 (2).

Tilbakebetaling

Kommunen kan ha adgang til å kreve tilbakebetalt beløpet gjennom den ulovfestede læren om *condictio indebiti*. Med *condictio indebiti* menes krav om tilbakebetaling av et beløp som betaleren ikke var forpliktet til å betale.

Spørsmålet med bakgrunn i den ulovfestede læren om *condictio indebiti* avgjøres ved en konkret rimelighetsvurdering i den enkelte sak.

Ved vurderingen er det to grunnleggende hensyn som trekker i hver sin retning i en slik vurdering; *oppgjørshensynet* og *korreksjonshensynet*.

Oppgjørshensynet taler for at gjort er gjort, og at det ikke bør skje en tilbakebetaling selv om det senere viser seg å foreligge feil. At mottaker har innrettet seg på at mottatt ytelse er riktig, taler for at man ikke krever pengene tilbakebetalt.

Korreksjonshensynet bygger på at feil bør korrigeres, slik at betalingsmottakeren bør betale tilbake det han/hun feilaktig har mottatt. Hvilket moment som veier tyngst varierer med forholdene i den enkelte sak og de øvrige momentene i saken.

Flere momenter vil kunne være av betydning ved den nærmere vurderingen av kravet om tilbakesøking; partenes subjektive forhold, herunder hvem som var nærmest til å forstå at størrelsen på utbetalingene berodde på en feil, hvem som var skyld i feilen, partenes profesjonalitet, hvor lang tid som er gått osv. Videre vil det ha betydning om en av partene vil bli rammet sterkere enn den andre hvis han får avgjørelsen mot seg, herunder om mottaker vil settes i en vanskelig stilling dersom han må betale tilbake.

Hilde opplyste til kommunen om at hun skulle starte i jobb januar 2020, slik at kommunen var klar over dette og revisjonen vurderer dermed at det er kommunen som i hovedsak er skyld i feil utbetaling. Kommunen burde vært klar over kommunelovens § 8-6 (2) ledd. Revisjonen vurderer imidlertid at korreksjonshensynet veier tungt i denne saken. Det feilutbetalte beløp er utbetalt til en som, på søknadstidspunktet, var ordfører og dermed kommunestyrets fremste representant. Revisjonen legger til grunn at mottaker har vært i god tro, men legger samtidig til her at rettsvillfarelse ikke kan tillegges særlig vekt. Både kommunens administrasjon og dens politikere har nær tilgang til kommunelovens bestemmelser, noe som tilsier at korreksjon foretas. Det er således viktig for allmennhetens tillit til forvaltningen at kommunelovens regler følges og at man foretar korreksjon der feil er begått. Revisjonen er dermed av den oppfatning at korreksjonshensynet veier betydelig tyngre enn oppgjørshensynet og at feilutbetalt etterlønn bør tilbakebetales til kommunen.

⁸ Da reglementet var gjeldende frem til 31.12.19

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Revisjonen mener administrasjonen bør gå i dialog med Astrid Hilde for å få til en avtale om tilbakebetaling av feilutbetalt etterlønn.

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Henriette Svendsen
Henriette Svendsen
Forvaltningsrevisor/Jurist